

Ny Bokin'i Daniela — Laharana Faha-dimampolo

*Famohana ny Zava-miaina ara-paminaniana ao amin'ny Daniela 8: Ny
Fanambaran'i Palmoni*

Jeff Pippenger
2024-01-14

Ao amin'ny toko fahavalo amin'ny bokin'i Daniela, dia nomena fahitana momba ny fanjakan'ny faminaniana ny Baiboly i Daniela, ary taorian'izany dia nandre fifanakalozan-kevitra avy any an-danitra izy, izay aseho amin'ny alalan'ny fanontaniana sy valiny.

Ary tamin'izay dia nandre masina iray niteny aho; ary masina anankiray hafa nilaza tamin'ilay masina anankiray izay niteny hoe: Mandra-pahoviana no haharetan'ny fahitana ny amin'ny fanatitra isan'andro sy ny fahadisoana mahatonga fandravana, ka hanolorana na ny fitoerana masina na ny tafika mba hohitsakitsahina? Ary hoy izy tamiko: Hatrany amin'ny roa arivo sy telon-jato andro; dia hodiova ny fitoerana masina. Daniela 8:13, 14.

Ny andininy roa ambin'ny folo voalohany dia maneho ny fahitana, ary ny andininy fahatelo ambin'ny folo sy fahadimy ambin'ny folo kosa dia manondro fahitana hafa iray. Tahaka ireo teny hebreo roa samy hafa izay adika ho “esorina” avokoa, sy ireo teny hebreo roa samy hafa izay adika ho “toerana masina” avokoa, ao amin'ny Daniela toka faha-valo dia misy teny hebreo roa samy hafa koa izay samy adika ho “fahitana.”

Raha ny amin'ireo teny roa nadika hoe “esorina”, dia milaza ny teolojiana ny Advantisma fa tokony ho takarina ho midika hoe “manaisotra” avokoa izy roa tonta. Raha ny amin'ireo teny roa nadika hoe “toerana masina”, dia milaza ny teolojiana ny Advantisma fa tokony ho takarina ho “toerana masina” Andriamanitra” avokoa izy roa tonta; ary raha ny amin'ireo teny roa nadika hoe “fahitana”, dia ny teolojiana ny Advantisma indray, dia manamaivana ny fanavahana misy eo amin'ireo teny roa ireo. Zava-dehibe tamin'i Daniela ny fanavahana ka niniany nampiasa teny hebreo roa tena samy hafa izy, koa tokony ho fantarintsika sy hotanantsika izany fanavahana izany. Ny teny hoe “fahitana” ao amin'ny andininy fahatelo ambin'ny folo dia ny teny hebreo hoe “chazon”, ary midika hoe nofy, fanambaranana, na faminaniana—dia fahitana izany.

Ny teny hoe “fahitana” dia misy impolo ao amin'ny Daniela toka faha-valo, nefa teny hebreo roa samy hafa no asehony. Ny hoe “Chazon,” izay hita ao amin'ny andininy faha-telo ambin'ny folo, dia hita koa ao amin'ny andininy voalohany, avy eo indroa ao amin'ny andininy faharoa, mazava ho azy ao amin'ny andininy faha-telo ambin'ny folo, ary indray mandeha ao amin'ny andininy faha-dimy ambin'ny folo, faha-fito ambin'ny folo ary faha-enina amby roapolo. Amin'ireo folo nisehoan'ny teny hoe “fahitana” ao amin'ny Daniela toka faha-valo, fito no teny hoe “chazon,” izay midika tsotra fotsiny hoe “fahitana”.

Ny in-telo hafa isehoan'ny teny hoe “fahitana” ao amin'ny toko fahavalo ao amin'ny Daniela, dia ny teny hebreo hoe “mareh” no ampiasaina, izay midika hoe fijery; na fisehoana. Ao amin'ny toko fahavalo, ny teny hebreo hoe “mareh” koa dia nadika indray mandeha tsy hoe “fahitana,” fa hoe “fisehoana,” ka izany no mampahafantatra amin'ny fomba lavorary kokoa ny hevitra ny teny. Nahoana i Daniela no nampiasa teny hebreo roa samy hafa, nefa tena mifanakaiky hevitra ka noraisin'ny mpandika teny ho toy ny teny iray ihany? Zava-dehibe ve izany?

“Ny foto-kevitra rehetra ao amin'ny tenin'Andriamanitra dia samy manana ny toerany avy, ary ny zava-misy rehetra dia samy manana ny lanjany. Ary ny rafitra manontolo, na amin'ny famolavolana na amin'ny fanatanterahana azy, dia manambara ny Mpanoratra azy. Rafitra tahaka izany dia tsy misy saina hafa afa-tsy ny an'ilay Tsy Manam-Petra no mahay mamorona na mamolavola azy.” Education, 123.

Ny valin'ny fanontaniana faharoa dia Eny, tena misy lanjany tokoa ny antony nanaovan'i Daniela izany fanavahana izany; koa noho izany dia andraikitry ny mpianatry ny faminaniana ny mitady hahatakatra ny fanontaniana voalohany, izay manontany ny antony nanaovan'i Daniela izany fanavahana izany. Ny fanavahana nataony momba ilay teny nadika hoe “toerana masina,” sy ilay teny nadika hoe “esorina,” dia mitondra vokatry mandrakizay; koa nahoana no hisy hanantena fa tsy latsa-danja amin'izany ny maha-zava-dehibe ilay teny nadika hoe “fahitana?” “Ny zava-misy rehetra” dia manana “ny anjara toerany” “ao amin'ny tenin'Andriamanitra,” ary misy fiantraikany amin'ny “rafitra” ara-paminaniana sy amin'ny fahatanterahan'ny faminaniana rehefa “tanterahina” izany.

Rehefa manomboka mandinika ny teny hoe “fahitana” isika, ao amin'ny toko fahavalo, dia misy “zava-misy” iray izay “manan-danja” amin'ny fijoroana vavolombelon'i Daniela, dia ny hoe iza ilay namaly ny fanontaniana ao amin'ny Daniela toko fahavalo, andininy fahatelo ambin'ny folo, hoe: “Hatramin'ny roa arivo sy telon-jato andro; dia hodiova ny fitoerana masina.”

Misy zava-misy efatra izay misy “fiantraikany” mivantana amin'ny Daniela toko fahavalo, ka kasako horesahina. Ny iray amin'izany dia izao: ny fahitana momba ny Ony Ulai dia efa voamarika ho faminaniana ho an'ny andro farany, ary izy koa no tandindon'ny “fahalalana” ao amin'ny bokin'i Daniela izay “novahana ny tombo-kaseny” tamin'ny “fotoanan'ny farany” tamin'ny 1798.

“Ilaina ny fandalinana akaiky kokoa ny Tenin'Andriamanitra. Indrindra indrindra dia i Daniela sy ny Apokalypsy no tokony homena fiheverana toy ny tsy mbola nisy taloha teo amin'ny tantaran'ny asantsika. Mety ho kely kokoa izay holazaintsika amin'ny lafiny sasany momba ny fahefana romana sy ny papa, nefa tokony hampitodika ny saina amin'izay nosoratan'ny mpaminany sy ny apostoly teo ambanin'ny tsindrimandrin'ny Fanahin'Andriamanitra isika. Ny Fanahy Masina no nandrafitra ny raharaha, na tamin'ny fanomezana ny faminaniana izany, na tamin'ireo toe-javatra aseho, mba hampianatra fa ny olombelona dia tokony hajanona tsy ho hita maso, afenina ao amin'i Kristy, ary ny Tompo Andriamanitry ny lanitra sy ny lalàny no tokony hasandratra.

“Vakio ny bokin’i Daniela. Antsoy hiseho, teboka isaky ny teboka, ny tantaran’ireo fanjakana aseho ao. Jereo ireo mpitondra fanjakana, ireo filankevitra, ireo tafika mahery, ka fantaro ny fomba niasan’Andriamanitra hampietry ny fireharehan’ny olona sy hampandry ao amin’ny vovoka ny voninahitr’olombelona. Andriamanitra irery ihany no aseho ho lehibe. Ao amin’ny fahitan’ny mpaminany dia hita Izy mampietry mpanapaka mahery iray ka manandratra iray hafa. Aseho Izy ho Mpanjakan’izao rehetra izao, efa hanangana ny fanjakany mandrakizay—Ilay Fahagola amin’ny andro, Andriamanitra velona, Loharanon’ny fahendrena rehetra, Mpanjakan’ny ankehitriny, Mpampahafantatra ny ho avy. Vakio ka fantaro fa mahantra, malemy, vetivety foana ny androm-piainana, mora diso, ary meloka ny olona izay manandratra ny fanahiny ho amin’ny zava-poana.”

“Ny Fanahy Masina amin’ny alalan’i Isaia dia manondro antsika amin’Andriamanitra, dia Andriamanitra velona, ho toy ny zavatra lehibe indrindra tokony hibanjinana—amin’Andriamanitra araka ny naseho tao amin’i Kristy. ‘Fa zaza no teraka ho antsika, zanaka no omena ho antsika; ary ny fanapahana dia ho eo an-tsorony; ary ny anarany hatao hoe Mahagaga, Mpanolo-tsaina, Andriamanitra Mahery, Ray mandrakizay, Andrian’ny Fiadanana’ [Isaia 9:6].”

“Ny fahazavana izay noraisin’i Daniela mivantana avy tamin’Andriamanitra dia nomena indrindra ho an’izao andro farany izao. Ny fahitana izay hitany teo amoron’i Ulai sy i Hiddekel, ireo renirano lehibe tao Sinara, dia eo am-pahatanterahana ankehitriny, ary tsy ho ela dia ho tanteraka avokoa ny zava-nitranga rehetra izay efa voalaza mialoha.

“Diniho ny toe-javatra nisy ny firenena Jiosy tamin’ny fotoana nanomezana ny faminanian’i Daniela. Tany amin’ny fahababoana ny Isiraelita, rava ny tempoliny, ary natsahatra ny fanompoam-pivavahana tao amin’ny tempoly. Nifantoka tamin’ny fombafomba ao amin’ny rafitry ny fanatitra ny fivavahany. Nataony zava-dehibe indrindra ny endrika ivelany, kanefa very taminy ny fanahin’ny fiankohofana marina. Nohalotoina tamin’ny lovantsofina sy ny fanaon’ny jentilisa ny fanompoam-pivavahany, ary tamin’ny fanatanterahana ny fomban’ny fanatitra dia tsy nijery mihoatra ny aloka mba hahita ny tena izy izy. Tsy nahafantatra an’i Kristy izy, dia Ilay fanatitra marina ho an’ny fahotan’ny olona. Niasa ny Tompo mba hitondra ny vahoaka ho amin’ny fahababoana sy hampitsahatra ny fanompoana tao amin’ny tempoly, mba tsy hahatonga ny fombafomba ivelany ho fitambaran’ny fivavahany manontolo. Tsy maintsy nodiovina hiala amin’ny jentilisma ny foto-keviny sy ny fanaony. Nitsahatra ny fanompoam-pivavahana ara-pomba mba hamelomana indray ny fanompoam-po. Nesorina ny voninahitra ivelany mba haseho ny ara-panahy.

“Tao amin’ny tanin’ny fahababoany, raha nitodika tamin’i Jehovah tamin’ny fibebahana ny vahoaka, dia naneho ny Tenany taminy Izy. Tsy nanana ny fanehoana ivelany ny Fanatrehany izy ireo; nefa ny taratra mamirapiratra avy amin’ny Masoandron’ny Fahamarinana dia namirapiratra tao an-tsainy sy tao am-pony. Raha niantso an’Andriamanitra izy ireo tao anatin’ny fanetren-tenany sy ny fahoriany, dia nomena fahitana ny mpaminaniny, izay nanambara ny zava-hitri-mandry amin’ny ho avy—dia ny fandravana ireo mpampahory ny vahoakan’Andriamanitra, ny fihavian’ny Mpanavotra, ary ny fanorenana ny fanjakana mandrakizay.” Manuscript Releases, boky faha-16, 333–335.

Ny “zava-misy” fa ny fahitan’ny Reniranon’i Ulai dia nomena ho an’ny andro farany dia mitaky amin’ny mpianatra ny faminaniana mba hiezaka hahatakatra izay nambaran’izany mialoha momba ireo zava-mitranga aseho ao amin’ily fahitana. Ireo “raharaha” ara-paminaniana mifandray amin’ny fahitan’ny Reniranon’i Ulai dia “novolavolain” ny “Fanahy Masina” “na tamin’ny nanomezana ny faminaniana, na tamin’ireo zava-nitranga naseho.” Izay nitranga tamin’ny mpaminany rehefa mandray fahitana izy, ary koa ireo zava-mitranga ara-paminaniana izay tondroin’ily mpaminany, dia tokony hodinihina, amin’ny fahalalana fa samy fanehoana ara-paminaniana ny amin’izay ho tanteraka amin’ny andro farany izy roa tonta. Ny andalan-teny teo aloha dia manamafy fa tokony ho fantatsika fa i Daniela dia tao amin’ny fahababoan’ny “impito.”

Daniel dia maneho ireo izay mahatsapa ny fahababoany amin’ny fiasaran’ireo telo andro sy tapany ao amin’ny Apokalypsy toko fahiraika ambin’ny folo, ka avy eo mitodika amin’ny Tompo amin’ny fibebahana, manatanteraka ny vavaka ao amin’ny Levitikosy toko fahenina amby roapolo, manavaka ny sarobidy amin’ny vetaveta, ary avy eo ny Tompo manatanteraka ny teny fikasany hanangona ireo izay efa naely, raha Izy maneho ny Tenany amin’izy ireo. Ny “zavatra lehibe ifantohan’ny sainy,” araka izany, dia “Andriamanitra araka ny nanehoana Azy tao amin’i Kristy.”

Ny “firafitry” ny fahitana momba ny Ony Ulai, sy ny fomba andraisany anjara amin’ny “rafitra” an’ily hafatra ara-paminaniana izay “noforonin’i” Kristy, no “zava-misy” voalohany izay nodinihintsika vetivety; ary ilay andininy voatonona dia manambara fa ny zavatra kendrentsika indrindra dia tokony ho ny fanambaràna an’Andriamanitra, araka ny “naseho tao amin’i Kristy.” Ao amin’ny toko fahavalo amin’ny bokin’i Daniela, Kristy dia tsy aseho tahaka ny nasehon’i Isaia Azy, tamin’Isaia nilaza fa ny “anarany dia hatao hoe Mahagaga, Mpanolotsaina, Andriamanitra Mahery, Ray mandrakizay, Andrian’ny Fiadanana.” Ao amin’ny toko fahavalo amin’ny bokin’i Daniela, Andriamanitra dia aseho ao amin’i Kristy ho Palmoni, izay midika hoe Ilay Mpandahatra Isan’ny Mahagaga, na Ilay Mpandahatra Isan’ny Zava-miafina.

Io “zava-misy” io dia mitaky fa ny “hevitra entin’ny” anarana hoe “Palmoni” dia tsy maintsy karohina, miaraka amin’ny fomba andraisana anjaran’izany anarana izany ao amin’ny “rafitra” sy ny “famolavolana” ny faminaniana. Ny “zava-misy” fahatelo ao amin’ny toko faha-valon’ny Daniela, izay tokony ho ekena, dia izao: ao amin’io toko io no anehoana ny andry fototra ara-pampianarana ivon’ny hetsika Millerita. Ny vatosoa mamirapiratra indrindra an’i Miller dia hita ao amin’ny andininy faha-efatra ambin’ny folo, ary tokony hotadiavintsika ho fantatra ny “hevitra entin’io” “zava-misy” io eo amin’ny fahitana momba ny Reniranon’i Ulai, izay eo am-panatanterahana ankehitriny.

Ao amin’ny nofin’i Miller, rehefa napetraka teo ambonin’ny latabatra teo afovoan’ny efitranony ilay vata, dia namirapiratra tamin’ny famirapiratan’ny masoandro izy; kanefa amin’ny andro farany dia lehibe kokoa ilay vata ary mamirapiratra avo folo heny noho ny namirapiratan’ny tamin’ny nanapetraka azy voalohany teo ambonin’ny latabatr’i Miller. Inona ao amin’ny fahitana ny amin’ny Reniranon’i Ulai, izay ahitana ilay andry foiben’ny hetsika Millerita, no mampitombo avo folo heny ny fahazavan’izany fampianarana izany amin’ny andro farany? Inona no ambara amin’ny andro farany izay tsy nambara tamin’ny fotoanan’ny farany tamin’ny 1798? Inona avy

ireo “zava-mitranga” ao amin’ny fahitana ny amin’ny Reniranon’i Ulai, izay lazain-dRahavavy White fa “ankehitry dia eo am-pahatanterahana?”

Raha ampitambarintsika amim-pahatsorana ireo zava-misy telo voalohany ireo (ny fahitana teo amin’ny Ulai, i Kristy naseho amin’ny maha-Palmoni Azy, ary ilay andry fototra ara-pampianarana), dia tokony ho vonona isika handray hevitra tsotra iray izay hisy fiantraikany amin’ny fandalinantsika ny fahitan’ny Reniranon’i Ulai. Ireo zava-misy natambatra ireo dia mampahafantatra izay maniry hahita fa ny hafatra izay novahana tamin’ny tombo-kase tamin’ny 1798 dia hafatra izay “nahantona tamin’ny fotoana.” Raha tsy nisy ny singan’ny faminaniana ara-potoana mialoha ny zava-hitranga, dia tsy ho nisy ny hafatr’i Miller.

Ny “zava-misy” fahefatra izay misy fiantraikany amin’ity toka ity dia izao: ny Millerita dia nanolotra hafatra niorina tamin’ny fotoana ara-paminaniana. Mba hanamafisana izany zava-misy izany, Andriamanitra dia naseho tao amin’i Kristy, ao amin’ny andininy faha-telo ambin’ny folo sy fahefatra ambin’ny folo, ho ilay Mpandinika Isa Mahagaga (Palmoni). Ny fiheverana fa ny fahitana dia nifarana tamin’ny famantarana fotsiny ny 22 Oktobra 1844 ho fiasaran’ireo roa arivo sy telon-jato andro ao amin’ny andininy faha-efatra ambin’ny folo, dia fanalefahana ny fanambaràna an’Andriamanitra izay naseho tamin’ny alalan’i Kristy amin’ny maha-Palmoni Azy.

Ny teôlôjiana Advantista dia niasa tamim-pahazotoana mba handevina ny lanjan’ily fanontaniana ao amin’ny andininy faha-telo ambin’ny folo ao amin’ny toka fahavalo amin’ny bokin’i Daniela, mba hamokatra ilay tsiro ao anatin’ny lovia angano nomaniny, izay nofaritany fa hitazona ny tsy nahita fianarana, izay manan-tsofina mangidihidy, tsy hiraharaha ireo fahamarinana mifandray amin’ny andry foiben’ny Advantisma.

“Ny Soratra Masina izay, mihoatra noho ny hafa rehetra, no sady fototra no andry afovoan’ny finoana Adventista dia ilay fanambarana hoe: ‘Mandritra ny roa arivo sy telon-jato andro; ary amin’izany dia hodiovina ny fitoerana masina.’ [Daniela 8:14.] Teny efa nahazatra ny mpino rehetra ny amin’ny fahatongavan’ny Tompo tsy ho ela izany. Tamin’ny molotry ny olona an’arivony no namerimberenana io faminaniana io ho teny filamatry ny finoany. Tsapan’ny rehetra fa tamin’ireo toe-javatra nambara mialoha tao no niankinan’ny fanantenany mamirapiratra indrindra sy ny faniriany sarobidy indrindra. Naseho fa hifarana amin’ny fararano taona 1844 ireo andro ara-paminaniana ireo. Tahaka ny ambin’izao tontolo kristiana izao, ny Adventista tamin’izany dia nihevitra fa ny tany, na ny ampahany amin’izany, no fitoerana masina. Nohazavain’izy ireo fa ny fanadiovana ny fitoerana masina dia ny fanadiovana ny tany amin’ny alalan’ny afon’ily andro lehibe farany, ary hitranga amin’ny fiavian’i Kristy fanindroany izany. Koa dia izao no fehin-kevitra: hiverina eto an-tany i Kristy amin’ny taona 1844.”

“Kanefa efa lasa ny fotoana voatendry, ary tsy niseho ny Tompo. Fantatry ny mpino fa tsy mahadiso ny Tenin’Andriamanitra; ny fandikany ny faminaniana no tsy maintsy nisy fahadisoana; nefa taiza no nisy ny hadisoana? Maro no nanapaka an-katerena ny fatotry ny fahaserotana tamin’ny fandavana fa nifarana tamin’ny 1844 ireo andro 2300. Tsy nisy antony azo naroso ho amin’izany, afa-tsy ny hoe tsy tonga Kristy tamin’ny fotoana nandrasany Azy. Nohazavainy fa raha nifarana tamin’ny 1844 ireo andro ara-paminaniana, dia ho efa niverina

Kristy tamin'izay mba hanadio ny fitoerana masina amin'ny alalan'ny fanadiovana ny tany amin'ny afo; ary satria tsy tonga Izy, dia tsy mety ho nifarana ireo andro.”

Ny fanekena io fehin-kevitra io dia midika ho fandavana ny fanisana teo aloha momba ireo fotoana ara-paminaniana. Ny 2300 andro dia hita fa manomboka tamin'ny fotoana nanan-kery ny didin'i Artakserse sy momba ny famerenana amin'ny laoniny sy ny fanorenana an'i Jerosalema, tamin'ny fararano taona 457 tal. J.K. Raha raisina ho fiandohana izany, dia nisy firindrana lavorary teo amin'ny fampiharana ireo zava-nitranga rehetra voalaza mialoha ao amin'ny fanazavana momba izany fotoana izany ao amin'ny Daniela 9:25–27. Ny enimpolo sy sivy herinandro, dia ireo 483 voalohany amin'ny 2300 taona, dia tokony hahatratra hatramin'ny Mesia, Ilay Voahosotra; ary ny batisan'i Kristy sy ny fanosorana Azy tamin'ny Fanahy Masina, tamin'ny taona 27 taor. J.K., dia nahatanteraka marina izany fanondroana izany. Teo afovoan'ny herinandro fahafitopolo, ny Mesia dia tokony hofongorana. Telo taona sy tapany taorian'ny batisany, dia nohomboana tamin'ny hazo fijaliana i Kristy, tamin'ny lohataonan'ny taona 31 taor. J.K. Ny fitopolo herinandro, na 490 taona, dia tokony hikasika manokana ny Jiosy. Tamin'ny fiakaran'io fotoana io, dia nofehezina ny firenena tamin'ny tombo-kaseny ny fandavany an'i Kristy tamin'ny fanenjehana ny mpianany, ary nitodika tany amin'ny Jentilisa ny apostoly, tamin'ny taona 34 taor. J.K. Rehefa nifarana tamin'izany azy ny 490 taona voalohany amin'ny 2300, dia 1810 taona no mbola sisa. Manomboka amin'ny taona 34 taor. J.K., ny 1810 taona dia miafara amin'ny 1844. “Ary amin'izay,” hoy ny anjely, “dia hodiovana ny fitoerana masina.” Ny fanondroana rehetra teo aloha ao amin'ny faminaniana dia efa tanteraka tsy azo iadian-kevitra tamin'ny fotoana voatendry. Araka io fanisana io, dia mazava sy mirindra ny zavatra rehetra, afa-tsy ny tsy fahitana fa nisy zava-nitranga iray mifanaraka amin'ny fanadiovana ny fitoerana masina tamin'ny 1844. Ny handà fa nifarana tamin'izany fotoana izany ireo andro dia ny hampiditra ny fanontaniana manontolo ao anatin'ny fifanjevoana, sy ny handao ireo toerana izay efa niorina tamin'ny fahatanterahan'ny faminaniana tsy azo iadian-kevitra.

“Kanefa Andriamanitra no nitarika ny olony tao amin'ilay hetsika lehibe momba ny Fiavian'i Kristy; ny heriny sy ny voninahiny no niaraka tamin'izany asa izany, ary tsy navelany hifarana amin'ny haizina sy ny fahadisoam-panantenana izany, ka hohelohina ho toy ny fientanentanana diso sy hafanam-po tafahoatra. Tsy navelany ho tafiditra ao anatin'ny fisalasalana sy ny tsy fahazoana antoka ny Teniny. Na dia maro aza no niala tamin'ny fanisany teo aloha momba ireo vanim-potoana ara-paminaniana, ka nandà ny fahamarinan'ilay hetsika niorina tamin'izany, dia nisy ihany koa ny sasany izay tsy nety handà ireo lafin-javatra momba ny finoana sy ny fanandramana izay notohanana ny Soratra Masina sy ny fanambaran'ny Fanahin'Andriamanitra. Nino izy ireo fa nandray foto-kevitra marim-pototra amin'ny fanazavana izy ireo teo amin'ny fandalinany ny faminaniana, ary adidiny ny hihazona mafy ireo fahamarinana efa azony, sy ny hanohy ilay lalana mitovy amin'ny fikarohana ara-Baiboly. Tamin'ny vavaka mafana fo no nandinihany indray ny toerana nisy azy, ary nianarany ny Soratra Masina mba hahitana ny fahadisoany. Koa satria tsy nahita fahadisoana tamin'ny fanisany ireo vanim-potoana ara-paminaniana izy ireo, dia notarihina handinika akaiky kokoa ny momba ny fitoerana masina.” The Great Controversy, 409, 410.

Nampahafantarin'i Rahavavy White isika, ao amin'io andalan-teny io ihany izay amaritana ny fahitana momba ny Reniranon'i Ulai, fa "ilaina ny fandalinana akaiky lavitra kokoa ny Tenin'Andriamanitra." Hampiseho ny lohahevitra momba ny "vanim-potoana ara-paminaniana" ao amin'ilay andalan-teny teo aloha nalaina avy ao amin'ny The Great Controversy ny teoljiana, toy ny hoe ireo "vanim-potoana ara-paminaniana" izay feran'i Rahavavy White ny fanamarihany dia ireo faminaniana dimy izay aseho ao anatin'ny faminaniana roa arivo sy telonjato taona. Satria, hoy izy ireo, efatra amin'ireo faminaniana ireo no resahina manokana ao amin'ilay andalan-teny. Kanefa ny "fandalinana akaiky lavitra kokoa" momba io lohahevitra io dia mampiseho fa ny teny hoe "vanim-potoana ara-paminaniana" amin'ny endrika ploraly, ao amin'ny asa soratr'i Rahavavy White, dia manondro marina kokoa ireo faminaniana roa izay tsy maintsy ho tanteraka tamin'ny 22 Oktobra 1844.

Misy faminaniana dimy manokana momba ny fotoana izay nofaritan'i Gabriela tamin'i Daniela ka anisan'ny roa arivo sy telon-jato taona. Ny voalohany dia manondro sivy amby efapolo taona, izay "haorina indray ny kianja sy ny manda amin'ny andro fahoriana." Ny faharoa dia ny batisan'i Kristy rehefa afaka efa-jato sy telo amby valopolo taona hatramin'ny fiandohana tamin'ny 457 tal. J.K. Ny fahatelo dia ny fanomboana Azy tamin'ny hazo fijaliana; ny fahefatra kosa no nanondro ny fotoana handehanan'ny filazantsara ho any amin'ny Jentilisa amin'ny faran'ny efa-jato sy sivifolo taona izay natokana manokana ho an'ny firenena jiosy; ary ny fahadimy, sady ny fahadimy ihany, amin'ireo faminaniana momba ny fotoana, no nifarana tamin'ny 22 Oktobra 1844. Ireo faminaniana efatra teo aloha momba ny fotoana dia nifarana ela be talohan'ny 1844. Koa inona marina no tian-dRahavavy White holazaina rehefa mampiasa ny fomba fiteny hoe "fotoana ara-paminaniana" amin'ny endrika milaza maro izy, izay tokony hifarana amin'ny 1844?

Amin'ny famaliana ny fahadisoam-panantenana voalohany nanjo ny Millerita, dia asehony ny valin'izany fanontaniana izany:

"Hitako ny olon'Andriamanitra faly teo am-piandrasana, niandry ny Tompony. Nefa nokasain'Andriamanitra hosedraina izy ireo. Ny tanany no nanarona fahadisoana iray tamin'ny fanisana ny vanim-potoana ara-paminaniana. Ireo izay niandry ny Tompony dia tsy nahatsikaritra izany fahadisoana izany, ary na dia ireo lehilahy nianatra indrindra aza, izay nanohitra ny fotoana, dia tsy nahita izany koa. Nokasain'Andriamanitra ny hiharan'ny fahadisoam-panantenana ny olony. Lasa ny fotoana, ary ireo izay niandry tamim-pifaliana ny Mpamonjy azy dia nalahelo sy kivy, raha ireo izay tsy tia ny fisehoan'i Jesosy, fa nandray ny hafatra noho ny tahotra, kosa dia faly fa tsy tonga Izy tamin'ilay fotoana nandrasana. Tsy nisy fiantraikany tamin'ny fo sy tsy nanadio ny fiainana ny fanambarany finoana. Ny fandalovan'ny fotoana dia voakajy tsara mba hampiharihary ny fo toy izany. Izy ireo no voalohany nitodika ka nanesa ireo malahelo sy diso fanantenana izay tena tia ny fisehoan'ny Mpamonjy azy. Hitako ny fahendren'Andriamanitra tamin'ny fizahany toetra ny olony sy tamin'ny nanomezany azy ireo fizahan-toetra lalina mba hahitana izay hihena sy hihemotra amin'ny ora fitsapana.

"I Jesosy sy ny tafiky ny lanitra rehetra dia nijery tamim-pangorahana sy fitiavana ireo izay efa naniry fatratra, tamin'ny fanantenana mamy, hahita Azy Izay tian'ny fanahiny. Nivezivezy

nanodidina azy ireo ny anjely mba hanohana azy tamin'ny ora fitsapana azy. Ireo izay tsy niraharaha ny handray ny hafatra avy any an-danitra dia navela tao amin'ny aizina, ary nirehitra taminy ny fahatezeran'Andriamanitra, satria tsy nety nandray ny fahazavana izay efa nalefany taminy avy any an-danitra izy. Ireo mahatoky nefa diso fanantenana ireo, izay tsy nahatakatra ny antony tsy nahatongavan'ny Tompony, dia tsy navela tao amin'ny aizina. Nentin-kody ho amin'ny Baiboliny indray izy mba handinika ny vanim-potoana ara-paminaniana. Nesorina tamin'ireo tarehimarika ny tanan'ny Tompo, ary nohazavaina ny fahadisoana. Hitan'izy ireo fa nahatratra ny taona 1844 ireo vanim-potoana ara-paminaniana, ary fa io porofo io ihany izay efa nasehony mba hanapororofoana fa nifarana tamin'ny 1843 ireo vanim-potoana ara-paminaniana, no nanapororofo fa hifarana amin'ny 1844 izy ireo.” Early Writings, 235–237.

Ny “fe-potoana ara-paminaniana” dia ireo “fe-potoana ara-paminaniana” izay “nahatratra hatramin'ny 1844,” ary tamin'ny voalohany dia nino ny Millerita fa nahatratra hatramin'ny 1843 izany. Ireo “fe-potoana ara-paminaniana” izay nahatratra hatramin'ny 1844 dia fe-potoana ara-paminaniana telo, ary izy rehetra dia aseho eo amin'ny tabilao nataon'i Habakoka. Ny iray amin'ireo fe-potoana telo dia “mikasika” fotsiny ny 1844, ary ny roa hafa kosa dia nahatratra ny 22 Oktobra 1844. Ny telo ambin'ny folo sy telopolo amby zato andro dia nahatratra ny andro voalohany indrindra tamin'ny 1844, tamin'izay tonga ny fahadisoam-panantenana voalohan'ny Millerita, ary nanomboka ny fotoana fiandrasana, na tamin'ny Habakoka toko faharoa, na tamin'ny fanoharana ny amin'ny virijina folo ao amin'ny Matio dimy amby roapolo.

Ny roa arivo sy telon-jato andro ao amin'ny Daniela toko faha-valo, andininy faha-efatra ambin'ny folo, dia tonga hatramin'ny 22 Oktobra 1844, ary ny roa arivo sy diman-jato sy roapolo taona, amin'ny “impito”, namely ny fanjakana atsimon'i Joda, dia nifarana teo koa. Palmoni dia mampahafantatra ny tenany ho Ilay Mpanisa Mahagaga ao amin'ny andininy faha-telo ambin'ny folo amin'ny Daniela 8, ary ny “rafitra” sy ny “fandaharana” ara-paminaniana izay nambarany teo dia nahitana faminaniana ara-potoana mifamatotra tsy latsaky ny folo.

Hanomboka handinika bebe kokoa ireo fahamarinana ireo isika ao amin'ny lahatsoratra manaraka.

“Kristy dia nanome izao tontolo izao lesona izay tokony ho voasokitra ao amin'ny saina sy ny fanahy. ‘Ary izao no fiainana mandrakizay,’ hoy Izy, ‘dia ny hahafantarany Anao, Ilay Andriamanitra tokana sady marina, sy Jesosy Kristy, Izay nirahinao.’ Kanefa Satana miasa eo amin'ny sain'ny olombelona ka manao hoe: Ataovy izao na izao fihetsika izao, dia ho tahaka an'andriamanitra ianareo. Tamin'ny alalan'ny fandresen-dahatra mamitaka no nitarihany an'i Adama sy Eva hisalasala ny amin'ny tenin'Andriamanitra, ary hanolo izany amin'ny hevitra iray izay nitarika ho amin'ny fandikan-dalàna sy ny tsy fankatoavana. Ary ny fandresen-dahatra feno fitaka ataony ankehitriny dia manao izay nataony tany Edena ihany. Raha tonga teto amin'izao tontolo izao Kristy, dia mpanjono manetry tena no nofidiny ho fototry ny fiangonany. Tamin'ireo mpianatra ireo no niezahany hanazava ny toetry ny fanjakany sy ny asa nanirahana Azy. Nefa ny fahatakarany voafetra dia nametra Azy. Efa nandray ny fampianaran'ny mpanora-dalàna sy ny Fariseo izy ireo, koa betsaka tamin'izay ninoany no tsy marina. Ary na dia maro aza ny zavatra holazain'i Kristy taminy, dia tsy nahazaka handre betsaka tamin'izay niriarina mafy tao am-pony hampitaina taminy izy ireo.”

“Kristy dia mahita ireo mpivavaka amin’izao andro izao ho feno fiheveran-diso loatra ka tsy misy toerana ao an-tsainy ho an’ny fahamarinana. Noho ny fanabeazana omena, ny mpampianatra dia mampifangaro ny hevitra ny mpanoratra tsy mino an’Andriamanitra. Toy izany no namafazany tsimparifary tao an-tsain’ny tanora. Mamoaka hevitra izay tsy tokony haseho amin’ny tanora na amin’ny antitra izy ireo, nefa tsy mba mieritreritra akory izay karazan-taranaka afafiny, na ny vokatra izay tsy maintsy hojinjainy ho vokatr’izany.” Review and Herald, 3 Jolay 1900.